

ЕКОНОМІЧНА СЕКЦІЯ

ХІД ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМИ НА ЛЬВІВЩИНІ ОЧИМА СЕЛЯН

О.В. АВЕРЧЕВ – к.с.-г.н., доцент, Херсонський ДАУ,
Ю.Е. ГУСЕНЯ – доцент, Львівський ДАУ

Комплексне репрезентативне опитування сільського населення охоплювало п'ять основних рубрик: загальна оцінка економічної реформи; економічна реформа і рівень життя сільського населення; відношення до підприємництва та його проявлення; аграрна реформа та економічні перетворення на селі; фермерство та перспективи його розвитку.

Основний акцент при опитуванні чинили на реальних відповідях жителів села. На питання "Потрібно міняти економічну модель, яка була під час "соціалізму"? – позитивно відповіли -38%; ні – 10%; тільки що-небудь покращити – 49%; не знаю – 3%. Таким чином, 87% вважають, що модель, що існувала, потрібно змінити. Тим паче, значна частина (49%) виходить з того, що зміни повинні й відображати її покращання. Таке оцінення свідчить не тільки про деякий консерватизм мислення, але про несприйняття дикого капіталізму.

Абсолютна більшість опитуваних зв'язують виникнення і розвиток кризових явищ з внутрішніми причинами. Головна причина кризи, – вважають 78% респондентів, – невміле, некваліфіковане, повільне проведення реформи. Майже третина (31%) головною причиною називають протистояння мафії. Тобто серед селян Львівщини існує чітка усвідомленість загрози, котра йде від корумпованості та злочинності.

На питання "Як Ви оцінюєте реформу в Україні?" відповіді розподілилися так: позитивно – 2%, від'ємно – 18%, економічна реформа зруйнувала економіку країни – 18%, вона сприяє поступовому покращанню економічного життя – 10%, економічна реформа йде в неправильному напрямку – 39%, важко сказати – 22%, не знаю – 3%.

Таким чином, в сукупності негативні оцінки реформи склали – 75%, тоді як позитивні – 12%. У кінцевий результат успіху економічних реформ вірять 42%, не вірять – 24%, значна частина (34%) не визначилась в оцінці.

Так як в основі реформи лежать відношення власності, то оцінка їх зміни і ставлення нових форм господарювання охоплювала найбільшу кількість питань. Потрібно відмітити, щодо підтримки впровадження особистої власності, забезпечення приватизації та ліквідації колективних і державних сільськогосподарських підпри-

емств як основної мети реформ – не висловився жоден респондент у віці до 30 років. В той же час, за різноманітність форм власності – 49% опитуваних і лише 3% – проти.

Однозначну підтримку пріоритету особистої власності висловлюють тільки 2% сільського населення, а 39% вважають допустимою лише державну і колективні власність. Тому ставка на ствердження приватної власності, як домінуючої, і поступова відмова від державної і колективної форм власності не відповідає настрою і чеканням широких версів населення. Бажання стати фермером сьогодні висловлюють лише 9%, тоді як не хочуть ні при яких умовах – 58% опитуваних.

Орієнтацію приватних структур на реформування головного засобу виробництва – землі в об'єкт куплі-продажу підтримують тільки 10% сільського населення. 81% – висловлюють за жорстке регулювання земельних відношень, в тому числі 44% – проти введення землі в товарний оборот.

Особливо несподіваним є те, що після проведеного паювання землі та майна розмір свого паю знають лише 9% (майнового – 11%). Не знають – відповідно 64 та 57%. Та якщо ще до цього додати 22 і 26% (відповідно) респондентів, які взагалі не знають про що йде мова, то очевидно стає необхідність економічної освіти на селі. Мабуть процесам приватизації на селі не досить відвертості.

Загострення кризових процесів зумовило різкий спад рівня життя переважної частини населення, в тому числі і сільського. Опитування виявило, що сільське населення користуються натуральним господарством. Лише 17% продуктів споживання селяни купують, а все інше одержують на своїх підсобних господарствах. За останні роки лише окремі сім'ї придбали такі речі довгострокового використання як холодильник (1%), телевізор (5%), пральну машину (1%), велосипед – (5%).

До бідних і дуже бідних свою сім'ю відносять 45% опитуваних, до середньозабезпечених – 52%. Жоден із респондентів не відніс свою сім'ю до числа забезпечених. На думку 40% опитуваних для того, щоб сім'ю можна вважати забезпеченою, місячний дохід на одного члена сім'ї повинен складати 150 грн. Отже, у значної частини людей збереглася орієнтація на задоволення традиційних, занижених потреб. У перспективі вона може стати суттєвим обмежувальним фактором економічного росту, тому її необхідно переборювати.

За умовою росту прибутку 43% мають намір направити його на продукти харчування, 55% – на одяг і лише 5% – на накопичення. Таким чином, результати опитування підтверджують те, що хід